
Styrets beretning

2013-2014

AMNESTY
INTERNATIONAL

INNLEDNING

Det følgende er styrets beretning til Landsmøtet 2014 for perioden 2013-2014. Beretningen er bygget over den 'Strategiske planen 2010-2016'. Det vil si at overskriftene i bold er hovedmålene fra den strategiske planen, mens teksten i kursiv i brødteksten er delmålene under hvert hovedmål.

Gjennomføringen av TV-aksjonen i oktober 2012 gjorde at det forrige landsmøtet måtte flyttes til våren 2013. Den forhenværende styreperioden har derfor vært kortere enn vanlig, med varighet fra mars 2013 til juni 2014. Det er denne perioden dette dokumentet dekker. Styret ønsker å framheve at Amnesty i Norge har hatt et høyt aktivitetsnivå innenfor de områder den internasjonale bevegelsen har prioritert i perioden, i tillegg til nasjonalt arbeid i Norge. Arbeidet for ytringsfrihet i MENA og LHBT-rettigheter i Øst-Europa, i tillegg til arbeidet mot dødsstraff og tortur har vært viktige kampanjehøydepunkt. I april 2013 ble FNs medlemsland enige om en avtale som kontrollerer verdens våpenhandel (ATT), en stor seier som Amnesty har jobbet for i over tyve år.

I Norge ønsker styret å trekke fram arbeidet for syriske flyktninger sammen med viktige samarbeidsorganisasjoner, undervisningsopplegg i forbindelse med kampanjen «ytringsfrihetens helter» og det banebrytende arbeidet for transpersoners rettigheter som resulterte i Amnestys første appellsak for en person bosatt i Norge.

I tillegg til dette har styret i gang satt et omfattende organisasjonsutviklingsprosjekt for å kartlegge, forbedre og videreutvikle arbeidet med medlemmer og grupper. Alle regioner har gjennomført regionale medlemsmøter og flere runder med ulike opplæringsseminarer, og kartlegging av lokale grupper og aktivister. Resultatet av prosjektet legges frem på landsmøtet.

I den internasjonale bevegelsen har Amnesty i Norge gjort seg bemerket på flere områder. Rune Arctander ble i 2013 valgt som nestleder i det internasjonale styret, men Kristin Høgdahl ble valgt til den internasjonale nominasjonskomiteen.

Amnesty i Norge har gitt et betydelig bidrag til det internasjonale arbeidet med menneskerettighetsundervisning gjennom å finansiere og huse the International Centre for Human Rights Education (IHREC).

Pengene fra TV-aksjonen har vært et meget verdifullt bidrag til Amnestys arbeid internasjonalt, bl.a. til arbeidet for ATT, Egypt, Romfolks rettigheter og bedrifters samfunnsansvar. Den første rapporten til NRK ble sendt i august 2014. Pengene bevilget fra regjering i forbindelse med TV-aksjonen har vært svært viktige for finansiering av menneskerettighetsundervisning i en rekke av Amnestys seksjoner i Afrika, Asia, Latin-Amerika og Midt-Østen.

Styrke mennesker som lever i fattigdom

For å nå delmålet om å *sette mennesker som lever i fattigdom i stand til å forsvare sine egne rettigheter* har AI Norge engasjert seg i en rekke aktiviteter. Amnesty i Norge deltok i Amnestys Rapid Response Network against Forced Evictions (RRFE) og aksjonerte mot tvangsutkastelser i Kenya, Romania, Nigeria, Kambodsja og den palestinske Vestbredden. Amnesty i Norge var i 2013 også del av styringsgruppen til nettverket, sammen med Amnesty-seksjonene i Sveits, Frankrike, Danmark, Irland og Nederland. Rundt 20 Amnesty-seksjoner deltok i nettverket, deriblant flere i det globale Sør.

I flere av landene nettverket fokuserte bidro Amnesty til viktige utviklinger: en tvangsutkastelse av rom i Romania ble stoppet, i Kambodsja ble flere fengslede aktivister for slumbeboernes rettigheter løslatt under internasjonalt press og kenyanske myndigheter la frem et forslag om et lovforbud mot tvangsutkastelser.

Det internasjonale senter for menneskerettighetsundervisning drev kapasitetsbygging i organisasjonen og finansiere konkrete undervisningsprosjekter. Flere av disse tiltakene vil nettopp være rettet mot å undervise folk i å stå opp for sine egne rettigheter. Amnesty i Norge har finansiert et undervisningsprosjekt i regi av Amnesty International Kenya som er rettet mot å trene slumbeboere i å forstå og forsvare sine egne rettigheter. Dette arbeidet har også bidratt til å *fremme kvinners rolle som rettighetsagenter i kampen mot fattigdom* og å *styrke de juridiske rettighetene til mennesker som lever i fattigdom*. De to siste delmålene har også vært fremmet i flere av de aksjonene og kampanjene vi har gjennomført, mot tvangsutkastelser og for seksuelle- og reproduktive rettigheter i ulike land i Afrika, Asia, Europa og Latin-Amerika. Med utgangspunkt i at *menneskerettighetene blir vektlagt i FNs tusenårsmål, og at menneskerettighetene blir lagt til grunn når målene skal fornyes i 2015* har vårt arbeid for seksuelle- og reproduktive rettigheter og vårt arbeid mot tvangsutkastelser hele tiden vært forankret i kravene om menneskerettighetsbaserte tusenårsmål.

I hele perioden har Amnesty i Norge jobbet både nasjonalt og internasjonalt for at *bedrifter fremmer menneskerettighetene som ledd i sitt samfunnsansvar*. Dette har foregått i form av et løpende aksjons- og lobbyarbeid opp mot et utvalg transnasjonale selskaper, opplæring, diskusjoner og informasjonsarbeid overfor norske bedrifter og et aktivt aksjons- og lobbyarbeid mot norske myndigheter og Statens pensjonsfond utland. Blant annet gjennomførte Amnesty i 2013 for tredje gang siden 2009 en omfattende næringslivsundersøkelse om norske selskapers beredskap på menneskerettigheter.

Målsetningen om at *norske myndigheter skal opprette et ombud for bedrifters samfunnsansvar* har av strategiske grunner blitt tonet ned, men et annet overordnet mål er å få norske myndigheter til å lage en nasjonal handlingsplan for å følge opp FNs Guiding Principles for menneskerettigheter og næringsliv på nasjonalt plan. Amnesty var helt instrumentelle i å sørge for at dette ble satt på dagsorden i KOMpakt, som er en møteplass i Utenriksdepartementet for selskaper, fagbevegelse, akademia, myndigheter og organisasjoner for å diskutere og arbeide med bedrifters samfunnsansvar. Og KOMpakt kom i 2013 med konkrete anbefalinger til myndighetene til hvordan FNs Guiding Principles bør

implementeres. Myndighetene nedsatte som følge av dette en tverrdepartemental arbeidsgruppe som etter planen skal presentere en nasjonal handlingsplan i 2014.

Det har vært et sentralt delmål under dette hovedmålet *at Norge undertegner og ratifiserer tilleggsprotokollen til konvensjonen om økonomiske-, sosiale- og kulturelle rettigheter*. I mai 2013 arrangerte Amnesty i Norge og FIAN Norge en internasjonal konferanse om tilleggsprotokollen. Representanter fra FNs Høykommissær for menneskerettigheter, Finland og Uganda deltok med presentasjoner. Formålet var å sette søkelyset på hvorfor det er viktig med en internasjonal klagemekanisme for mennesker som mener at deres ØSK-rettigheter er krenket. Amnesty i Norge drev også målrettet lobby for at utvalgte land skulle utfordre Norge på dette spørsmålet under den universelle periodiske vurdering (UPR) i FN.

Sikre rettigheter til flyktninger, asylsøkere og migranter

Det er en uttalt målsetning for Amnesty i Norge *at Norge og andre land ratifiserer den internasjonale migrantkonvensjonen*, men dette målet er ikke oppnådd i perioden.

I vår strategiske plan er det et mål *at menneskerettighetene til migranter, med og uten lovlig opphold, ivaretas gjennom lovgivning og praksis*. Arbeidet med å sette søkelyset på den uholdbare situasjonen for flyktningene fra Syria, flyktningene som krysser grensen mellom Tyrkia og Hellas, samt flyktingetragediene utenfor Lampedusa og Sicilia har vært høyt prioritert. Amnesty kom med en rekke rapporter i løpet av året, og Amnesty i Norge lyktes i å få stor medieeksponering på sakene.

Krigen i Syria og den påfølgende flyktingekatastrofen har også stått høyt på dagsordenen i denne perioden. Det er et overordnet mål for Amnesty å få europeiske land til å ta imot flere flyktninger fra Syria, og å få frem at det ikke er tilstrekkelig bare å bidra finansielt til Syrias naboland og internasjonale organisasjoner tilstede der for å avhjelpe flyktnings situasjonen. Norske myndigheter har besluttet å ta imot tusen flyktninger. Amnesty i Norge, sammen med en rekke partnerorganisasjoner, argumenterte for at dette tallet er for lavt.

Amnesty i Norge har jobbet for at de syriske flyktningene skal hentes utenfor kvotesystemet, og samtidig arbeidet for målet om at norske myndigheter *øker antallet kvoteflyktninger landet tar i mot, for å vise større solidaritet i håndteringen av flyktningsproblemet*. Dette arbeidet har ikke ført til en permanent økning i antallet kvoteflyktninger.

Det er, og har alltid vært, en kjerne i Amnestys arbeid *at asylsøkere og flyktninger i Norge og Europa får rettferdig behandling, og ikke risikerer retur til land eller områder hvor de risikerer alvorlige brudd på menneskerettigheten, og at Flyktningskonvensjonen og Barnekonvensjonen blir fulgt i norske utlendingsmyndigheters praksis*. I perioden har Amnesty i Norge jobbet med dette delmålet på flere måter. En del tid har gått med til å arbeide med noen utvalgte enkeltsaker der asylsøkere har ønsket å få vår vurdering av deres sak og der vi har vurdert at utfallet kan skape prinsipiell presedens. Med jevne mellomrom bestrider Amnesty i Norge myndighetenes beslutninger og forsøker å stanse forestående utsendinger. Det ovenstående har også vært en viktig del av arbeidet med å *øke beskyttelsen av mindreårige og kvinner på flukt*. En rekke

enkeltsaker vi har vært involvert i har kombinert oppfyllelsen av dette målet med oppfyllelsen av målet om *å sikre at de som har krav på asyl på bakgrunn av kjønns spesifikk forfølgelse får det*. I den forbindelse kan vi nevne at Amnesty i Norge var instrumentelle i at flere tidligere avviste asylsøkere har fått komme tilbake til landet grunnet kjønns spesifikk forfølgelse i hjemlandet etter tvangsretur.

Det er dessverre etter hvert blitt et dokumentert faktum og en politikk myndighetene forsvare at de med jevne mellomrom ikke *følger FNs høykommissær for flyktnings anbefalinger*. Amnesty i Norge og flere andre organisasjoner på flyktingefeltet fortsetter likevel å stille dette kravet.

Beskytte mennesker mot vold fra statlige og ikke-statlige aktører

Amnesty har i denne perioden jobbet aktivt for *å avskaffe dødsstraff*. Det har blitt gjort ved at vårt dødsstraffnettverk har deltatt i en rekke dødsstraffkampanjer rettet mot ulike land. Amnesty i Norge deltok på Verdenskonferansen mot dødsstraff, som ble avholdt i Madrid sommeren 2013. Samtidig ble kampanjen «mennesker og musikk er best levende» lansert på festivaler over hele Norge. Aktivitetsmålene ble overoppfyllt for denne kampanjen. I 2014 fikk aksjonen mot henrettelsen av Meriam Ibrahim i Sudan enorm medieoppmerksomhet og det ble samlet inn rundt 80 000 signaturer i Norge alene.

En medarbeider fra Norge har fortsatt arbeidet for å opprette en paraplyorganisasjon for flere anti-dødsstrafforganisasjoner i Asia (Asia Death Penalty Action Network).

Delmålet om *å bekjempe tortur gjennom lovgivning og praksis* ble en hovedprioritet i 2014 da Amnesty International lanserte sin toårige globale kampanje «stopp tortur». Hovedmålet med kampanjen er å stoppe/forebygge tortur i de fem landene som er valgt som fokus for den globale kampanjen. I 2014 fokuserer Amnesty i Norge på tre av de fem prioriterte landene: Mexico, Filippinene og Nigeria. Kampanjen skal gå ut 2015.

Etter lanseringen av kampanjesiden på nett har det blitt registrert over 6000 besøkende, hvor 1200 personer registrerte seg som SMS-aktivister via kampanjesiden.

I forbindelse med Norges ratifisering av tilleggsprotokollen til Torturkonvensjonen er det blitt opprettet en forebyggende nasjonal mekanisme (NPM), og Amnesty sitter i NPMs rådgivende utvalg. NPM er lokalisert hos Sivilombudsmannen, men har egen administrasjon. Det internasjonale senteret for menneskerettighetsundervisning har i perioden jobbet med utviklingen av et internasjonalt undervisningsopplegg for «stopp tortur»-kampanjen. Dette arbeidet fokuserte bl.a. på såkalte *youth* multipliers hvor utvalgte unge aktivister fra hele verden jobbet sammen for å utvikle aktivisme- og undervisningsmuligheter for hele bevegelsen. Resultatet er samlet på www.empoweragainsttorture.net.

I mars 2013 besluttet landsmøtet at Amnesty i Norge skulle arbeide for et bedre behandlings- og rehabiliteringstilbud for torturoverlevende i Norge (landsmøtevedtak MR1/2013). I dialog med flere eksperter på dette området identifiserte Amnesty behovet for et tverrfaglig kompetanse-

og behandlingssenter som selv skal kunne tilby behandling og styrke de eksisterende regionale foretakene for oppfølging av personer som er traumatiserte på grunn av tortur eller krig. Amnesty har etablert et fast samarbeid med en gruppe psykologer som har jobbet med dette temaet i flere år og som vil arbeide for å få et slikt senter på plass.

I arbeidet med *beskyttelse av sivile, spesielt kvinner og barn i krig og konflikt og å sikre kvinners deltakelse i konfliktløsning og fredsprosesser* satt en representant for Amnesty i Norge i styret til Amnesty International Women's Human Rights Network i første halvdel av 2013. Amnesty i Norge har også vært en aktiv bidragsyter i det nasjonale nettverket for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, som koordinerer norsk sivilsamfunns påvirkningsarbeid rettet mot både norske myndigheter og internasjonale aktører. Under MENA-kampanjen i 2013 var et av fokusområdene å gi aktivister i regionen beskyttelse og støtte gjennom oppmerksomhet og solidaritet, og gjennom press på makthaverne, med et særlig mål om å støtte kvinners deltakelse i reformprosessene.

For å bidra til *en effektiv internasjonal rettsorden der statlige og ikke-statlige aktører stilles til ansvar for overgrep* har Amnesty i Norge konsentrert seg om å lobbyere og aksjonere i forhold til konkrete situasjoner, som for eksempel Shells virksomhet i Nigerdeltaet. Det ble i 2013 besluttet at Amnesty i Norge skal være med i en rettssaksobservatør-pool for å være tilstede som observatør og rapportere på rettssaker i menneskerettighetssaker i Tyrkia f.o.m. 2014.

Amnesty i Norge har over flere år arbeidet for å *sikre norsk støtte til en bindende konvensjon om våpenhandel med klar forankring i menneskerettighetene og internasjonal humanitær rett*. Våpenhandelsavtalen (ATT), en FN-traktat som forbyr eksport av våpen som bidrar til brudd på internasjonal humanitær rett eller menneskerettighetene, ble vedtatt av FN og åpnet for tiltredelse. Amnesty hadde arbeidet i 20 år for å få denne avtalen på plass, og vedtaket i FN var en av våre store seiere i 2013.

Norge engasjerte seg sterkt for denne avtalen, og Amnesty hadde hele veien en god dialog med UD om denne saken og fasiliterte et direkte og svært fruktbart samarbeid mellom ekspertene i UD og fra IS. Det norske Stortinget autoriserte ratifiseringen av ATT i januar 2014. Amnesty samarbeidet med flere andre norske organisasjoner under paraplyen av Senter for utvikling og miljø for at norsk eksport av krigsmateriell ikke skal bidra til menneskerettighetsbrudd eller brudd på internasjonal humanitær rett (IHR).

Å *sikre at arrestanter og varetektsfengslede rettigheter sikres* har vært en løpende oppgave for Amnesty i Norge over lengre tid. Dette arbeidet gjøres delvis i forbindelse med høringsuttalelser og generelle innspill til myndighetene, men også gjennom arbeid med å informere FN og europeiske organer i forkant av inspeksjoner i eller rapportering fra Norge.

Å *sikre rettighetene til voldtektsutsatte i straffeprosessen* har vært en av våre hovedsatsninger nasjonalt i perioden. En av hovedkampanjene i 2013 var kampanjen «Nei er Nei», hvor hovedbudskapet var at sex uten samtykke er voldtekt. Kampanjen hadde som mål å få norske myndigheter til å gjøre mer for å forebygge, etterforske og straffe voldtekt, og sikre ofre for overgrep nødvendig oppreisning og rehabilitering. Vi

oppnådde mange positive resultater på det menneskerettslige området: Regjeringen fremmet forslag om ny voldtektsparagraf i straffeloven, læreplanen ble delvis justert etter våre innspill og i desember lanserte Kripos en nasjonal holdningskampanje mot voldtekt. Etter regjeringsskiftet er det litt uklart hvor lovprosessen nå står, og prosjektgruppa fortsetter derfor arbeidet med å sikre at lovendringen kommer på plass i 2014.

Forsvare yringsfriheten og bekjempe diskriminering

I 2013 startet utviklingen av kampanjen «Ytringsfrihetens helter» som ble lansert i januar 2014. Kampanjen fokuserte på retten til ytringsfrihet og målet om *at samvittighetsfanger løslates og politiske fanger får en rettferdig rettssak*. Sammen med artisten Lars Vaular oppfordret vi ungdom (elever på videregående skole var hovedmålgruppen) til å hjelpe «ytringsfrihetens helter» ved å skrive teksten til Lars Vaulars nye låt. I tillegg til tekstkonkurransen ble et undervisningsopplegg knyttet til ytringsfrihet og de fire sakene utviklet for videregående skole. Kampanjen ble veldig godt tatt i mot blant lærere, elever og i mediene.

Menneskerettighetsforkjempere er våre «kolleger» verden over, og de spiller en avgjørende rolle for at Amnesty skal kunne nå sine mål. Derfor er det alltid en prioritet å *beskytte og styrke menneskerettighetsforkjempere og aktivister*. På lik linje gjennomfører arbeidet for *at stater og ikke-statlige aktører respekterer og forsvare ytringsfriheten, herunder ytringsfriheten på nett* alle våre aktiviteter. Amnesty i Norge har aksjonert, lobbyert og informert for å presse de ansvarlige til å respektere ytringsfriheten og vi har arbeidet for en rekke enkeltmennesker. En av aksjonene som har vært mye i fokus er saken til menneskerettighetsforkjemperen Raif Badawi som sitter fengslet for et blogginnlegg i Saudi-Arabia. Norske aktivister har engasjert seg stort i hans sak, og Amnesty har hatt flere lobbymøter med norske myndigheter om situasjonen i Saudi-Arabia. En annen sak norske aktivister engasjerte seg sterkt i var arrestasjonen av den iranske menneskerettighetsaktivisten Nasrin Sotoudeh, med et gledelig utfall i form av løslatelse i september 2013.

OL i Sotsji var et nytt kampanjehøydepunkt for Amnesty i Norge. I løpet av kampanjen fra september 2013 og ut februar 2014 var formålet å støtte russisk sivilsamfunn, utsatte organisasjoner og enkeltpersoner, og å legge press på russiske myndigheter for å avskaffe en rekke diskriminerende lover. Kampanjen fikk svært god mediedekning både før og under OL, mye takket være en medarbeider fra Norge som var tilstede i Sotsji under deler av arrangementet. Etter påtrykk fra Amnesty og organisasjoner vi hadde et vellykket og tett samarbeid med i kampanjeperioden, så møtte statsminister Erna Solberg lokale aktivister og tok opp menneskerettigheter med Russlands statsminister Medvedev under sitt besøk i Sotsji under OL. Dette ser vi på som et direkte resultat av vårt påvirkningsarbeid.

Kampen mot diskriminering i Norge og Europa har også vært sterkt prioritert i perioden. For å sikre *at norske og europeiske myndigheter gjennom lovgivning og praksis motarbeider diskriminering* har vi jobbet direkte opp mot norske myndigheter i forbindelse med lovforslag og forslag om tolkninger av lover. Amnesty engasjerte seg særlig i debatten om rom-migranter som kommer til Norge, særlig med fokus på hatefulle og rasistiske undertoner i debatten. Det eksisterende Nasjonal Institusjon for menneskerettigheter i Norge er ikke i samsvar med FNs

Paris-prinsipper, og det skal derfor etableres en ny Nasjonal Institusjon. Amnesty har ved flere anledninger fremmet våre synspunkter m.h.t hva slags institusjon som bør etableres. Amnesty kom også med sterke anbefalinger til arbeidsgruppen for reform av Grunnloven mht. å styrke menneskerettighetene i den nye Grunnloven.

I det internasjonale arbeidet har vi særlig fokusert på å *beskytte og styrke menneskerettighetene til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner* med et fokus på Øst-Europa. Dette har medført at vi støttet opp om Prider i bl.a. Kiev, Split og Vilnius, og at vi har aksjonert for enkeltpersoner som har vært utsatt for overgrep. Amnesty International hadde en tydelig deltagelse under EuroPride i Oslo i juni 2014. Amnesty gjennomførte fire godt besøkte seminarer under Pride House. Amnesty gjennomførte i tillegg i samarbeid med LLH og Den norske Helsingforskomité et tre-dagers seminar for utsatte LHBT-aktivister fra Øst- og Sentral-Europa med hovedvekt på nettverksbygging og kompetansebygging.

I tillegg var Amnesty i Norge instrumentelle i arbeidet med Amnestys rapport om transpersoners rettigheter i Europa, hvor bevegelsens første appellsak for en transperson ble utviklet for norske John Jeanette. Vi er svært stolte av at Amnesty International under EuroPride ble tildelt Homofrydprisen 2014 for organisasjonens innsats for rettighetene til LHBT-personer nasjonalt og internasjonalt. Amnesty, ved Region Sør, fikk også LLH's Homofrydpris for Rogaland for det gode arbeidet med å sette lesbiske, homofile, bifile og transpersoners rettigheter på dagsorden i Rogaland. Region Vest var samarbeidspartner under Regnbuedagene i Bergen hvor livet under anti-homoloven i Uganda var et av hovedtemaene. Amnesty, ved region Vest, vant også Paradeprisen under Regnbuedagene. Amnesty har også i inneværende år hatt en sterk tilstedeværelse på Skeive Dager flere steder i landet.

Amnesty i Norge er i tett dialog med norske myndigheter blant annet for å *utfordre norsk utenrikspolitikk i forhold til menneskerettighetsforpliktelser, med særlig vekt på de norske politiske satsningsområdene og menneskerettighetsdialoger*. Dette arbeidet ses igjen i vår møteagenda, vår korrespondanse og ikke minst i våre medieutspill. Arbeidet er både løpende og knyttet til myndighetenes reiser, gjester og deltakelse i internasjonale fora. Amnesty leverte på våren 2014 et langt og gjennomarbeidet innspill til den nye regjeringens varslede Stortingsmelding om menneskerettigheter i utenrikspolitikken. Amnesty er også svært aktiv i NGO-forum for menneskerettigheter, som koordinerer en rekke organisasjoners innspill til norske myndigheters utenrikspolitikk, samt at Amnesty sitter i NGO-forums arbeidsutvalg.

Partnerskap

Amnesty i Norge jobber for å *søke strategisk samarbeid for å styrke den globale menneskerettighetsbevegelsen*. Dette gjøres på flere måter. Den viktigste er kanskje vår deltagelse i Amnestys internasjonale arbeid. I tillegg kan det nevnes at vi arbeider tett med organisasjoner som jobber for lesbiske, homofile, bifile og transpersoners (LHBT) rettigheter i ulike land i Europa. Amnesty gjennomførte et samarbeid med LLH og Den norske Helsingforskomité et tre-dagers seminar for utsatte LHBT-aktivister fra Øst- og Sentral-Europa med hovedvekt på nettverksbygging og kompetansebygging. Under Sotsji-kampanjen arrangerte Amnesty i samarbeid med Helsingforskomiteen og Norsk Journalistlag et

informasjonsmøte for norske journalister som skulle dekke OL i Russland. Det internasjonale senteret for menneskerettighetsundervisning driver kontinuerlig arbeid for å støtte og forbedre arbeidet med menneskerettighetsundervisning ved flere Amnesty-seksjoner over hele verden.

I Norge har vi både *utviklet allianser og definert arbeidsdeling med andre organisasjoner innenfor arbeidet med fattigdom og søkt strategisk samarbeid med andre organisasjoner* i et videre menneskerettighetsarbeid. Eksempler på dette er vårt samarbeid med FIAN for å få Norge til å ratifisere tilleggsprotokollen til FNs konvensjon om sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter. Som resultat av at landsmøtet i mars 2013 besluttet at Amnesty i Norge skulle arbeide for et bedre behandlings- og rehabiliteringstilbud for torturoverlevende i Norge, har Amnesty etablert et fast samarbeid med en gruppe psykologer som har jobbet med dette temaet i flere år og vil framover arbeide for å få et slikt senter på plass. I forbindelse med russekampanjen «Nei er Nei» hadde vi et tett samarbeid med flere russeleverandører og de største russetreffene.

Det er et mål for Amnesty i Norge å *inngå partnerskap med andre seksjoner og strukturer i Amnesty International*. I 2013 besøkte Amnesty Zimbabwe vårt kontor i Oslo for en ukes *learning exchange*, hvor vi bl.a. utvekslet kommunikasjons-, kampanje- og fundraisingsstrategier. Amnestys styreleder har planlagt et kurs i styrearbeid for Amnesty Kenya.

Det er også et delmål at vi skal *prioritere å samarbeide med organisasjoner og enkeltmennesker der undervisning i menneskerettigheter er sentralt*. Dette delmålet oppfyller vi både i og utenfor Norge. I Norge har vi formaliserte samarbeidsavtaler med Utdannings- og Forskerforbundet og vi har et tett samarbeid med Gyldendal forlags nettundervisningsplattform Salaby. Utenfor Norge utvikler vi tett samarbeid med en rekke seksjoner, strukturer og partnere som skal drive menneskerettighetsundervisning.

Det har i perioden vært gjennomført flere møter med Amnestys Stortingsgruppe. Gruppen sendte blant annet brev til myndighetene i Saudi-Arabia med bekymringer og krav knyttet til flere samvittighetsfanger i landet. Regionalt samarbeider Amnesty også med flere lokale organisasjoner og virksomheter, blant annet FN-Sambandet, LLH og Hålogaland Teater for styrke utviklingen og gjennomføringen av ulike aktiviteter og arrangementer.

Aktivism

Amnesty i Norge jobber kontinuerlig for å *gi aktivister og medlemmer muligheter, ferdigheter og motivasjon til å gjøre en aktiv innsats*. Styret satte i 2014 i gang et organisasjonsutviklingsprosjekt som har som mål å tydeliggjøre gruppers rolle i Amnesty International, utvikle gode verktøy som rettleder gruppene i deres arbeid, definere kommunikasjonsrutiner mellom gruppene og ledende organer og sekretariatet i Amnesty i Norge og å utvikle gode rutiner for opplæring av medlemmer i menneskerettighets- og organisasjonsarbeid. Resultatet av prosjektet fremlegges på landsmøtet 2014.

Det har i lengre tid vært et mål for Amnesty å *sikre at unge mennesker har muligheten til å delta aktivt på alle nivå i organisasjonen, deriblant i utviklingen av aktivisme*. Det sittende styret har innført regionale medlemsmøter som skal avholdes minst en gang i året. Den første runden av møter ble arrangert våren 2014, hvor medlemmene bl.a. fikk mulighet til å komme med innspill til nye internasjonale strategiske mål. Alle regionene har i perioden gjennomført en kartlegging av aktive grupper og medlemmer.

Landsmøtet i 2010 vedtok at Amnesty skal *massemobilisere gjennom å sikre at terskelen for aktivisme alltid er lav i Amnesty*. En rekke av tiltakene som er satt i verk på aksjonssiden er rettet inn mot dette. SMS-nettverket er fortsatt en suksess som tiltrekker seg folk. I tillegg har vi aksjonsnettverket på epost. Gjennom opprettelsen av en tverrfaglig medlemsredaksjon har vi gjort munikasjonen gjennom nyhetsbrev og aksjonsoppdateringer mer relevant for mottagerne. Vi ser imidlertid behovet for at nye aktivister lettere kan få en forståelse for hvordan de kan være aktive i Amnesty, i løpet av 2014 ble et nytt prosjekt startet som har som formål å gjøre aktivister bedre i stand til å bidra til at vi når våre menneskerettslige mål. Vi ønsker at aktivister skal kunne registrere seg på våre nettsider, og derfra velge ulike aktivismeaktiviteter og -nivåer. I perioden har utvalgte aktivister fra hele Norge deltatt på et prosjektlederkurs som har som mål å skape aktive, selvstendige og kompetente aktivister som utvikler og gjennomfører «større» prosjekter fra begynnelse til slutt.

I 2013 arrangerte Norge det årlige aktivistseminaret *Nordic Youth Conference* i Oslo. Det årlige seminaret, som rullerer mellom de store nordiske seksjonene, har som mål å sikre bærekraftig aktivisme, å bygge sterke ungdomsmiljøer i Amnesty, å gi opplæring og utdanning i Amnesty-kampanjer, styrke ledertreningen og å dele metoder for å drive aktivisme rundt de globale Amnesty-kampanjene. I 2014 ble 10 deltagere sendt til København for å delta på NYC.

Disse nettverkene suppleres med aksjoner på vår egen nettside som vi sprer aktivt via sosiale medier for å nå langt fler enn de som er registrerte som medlemmer eller aktivister hos Amnesty. På denne måten jobber vi også for å oppfylle målet om å *søke aktivisme og arbeidsmetoder som effektivt bidrar til at vi når nye målgrupper og oppnår menneskerettighetsmålene*. Det sistnevnte målet bidrar vi også til gjennom partnerskap med andre organisasjoner, profilering i ulike medier og deltakelse på en rekke forskjellige arenaer med foredragsholdere eller annen informasjon og profilering. Arbeidet på dette området vil alltid være i utvikling og vi må hele tiden sørge for at vi innretter vår aktivisme slik at den først og fremst bidrar til å oppnå menneskerettighetsmålene.

Kommunikasjon

Kommunikasjon ligger i kjernen av Amnestys arbeidsmetode og endringsteori. Derfor er det logisk at vi har et delmål som sier at vi skal *velge kommunikasjonsmåter.-kanaler, -teknologi som sikrer at vårt budskap når flest mulig på en engasjerende måte*. Vi har søkt å gjøre dette enten vi har henvendt oss til tradisjonelle medier, når vi kommuniserer via egen nettside og når vi er aktive i sosiale medier. En klar øking i trafikken på amnesty.no og et jevnt økende antall følgere på twitter og facebook tyder på at vi lykkes i forhold til målet om å nå et økende antall

mennesker. Innebefattet i det ovenstående ligger en *satsning på nye mediekkanaler for å være den beste organisasjonen i Norge på dette feltet*. I 2013 ble amnesty.no relansert med nytt design og navigasjon. En brukerundersøkelse viste at endringene som ble gjort slo meget godt ut på navigasjon, innhold og design.

I 2013 ble en ny kommunikasjonsstrategi ferdigstilt etter flere konsultasjonsrunder ved sekretariatet, med styret og med aktivister. Det er en del av det daglige arbeidet å *jobbe for en større synlighet i mediene på de sakene vi vil sette på dagsorden*. Tallene fra vår medieovervåking viser at vi ligger jevnt meget høyt i mediedekning. Dette målet ble oppfylt blant annet i forbindelse med vår russekampanje «Nei er Nei» hvor vi var en tydelig stemme og fikk satt temaet på dagsorden. Det samme gjelder mediearbeidet i forbindelse med OL i Sotsji hvor Russlands menneskerettighetsbrudd ble dekket både i forkant og under selve arrangementet.

Når det gjelder målsetningen om å *utfordre den norske offentligheten i debatter om menneskerettighetene* er det kanskje vanskelig å slå fast at målet er nådd. Når det er sagt mener vi at Amnestys posisjonering i debatten omkring Dalai Lamas besøk i Norge, muligheten for syriske flyktninger i Norge og sist men ikke minst i forbindelse med de menneskerettslige aspektene ved voldtekt i Norge, er alle eksempler på slik måloppnåelse.

Når det gjelder målet om å *sørge for at de vi jobber for blir hørt, og legge til rette for et mangfold av stemmer*, er det nok en gang vanskelig å avgjøre om vi oppfyller i tilstrekkelig grad. I forbindelse med avholdelsen av seminaret «anonyme feiginger» fikk en ungdomsaktivist representere Amnesty i nasjonale medier. Dette er et mål vi ser vi har et potensiale for å utvikle videre.

Hvorvidt vi *kommuniserer på en lettfattelig og forståelig måte, og tilstreber bruk av et språk som engasjerer og aktiviserer* må nesten andre avgjøre. Det er i alle fall et mål vi tilstreber å nå og som vi kontinuerlig forsøker å presse oss selv til å oppfylle. Brukerundersøkelsen gjennomført i forbindelse med relanseringen av amnesty.no viste at de fleste mente Amnesty brukte et enkelt og forståelig språk.

Menneskerettighetsundervisning

Landsmøtet i 2010 vedtok at Amnesty i Norge skulle søke å *bli et sentrum for ekspertise innen menneskerettighetsundervisning (MRU) i den internasjonale Amnesty-bevegelsen*. I november 2011 inngikk Amnesty i Norge og den internasjonale generalsekretæren en avtale som gjorde at Amnesty i Norge i dag huser Amnestys International Human Rights Education Centre (IHREC), som er et kompetansesenter for menneskerettighetsundervisning i Amnesty-bevegelsen og overfor partnere. I 2014 har IHREC bl.a. vært ansvarlig for å utarbeide undervisningsmaterieell til den globale kampanjen Stopp Tortur, fulgt opp midlene fra TV-aksjonen som er øremerket MRU og gjennom en avtale om faglig oppfølging bidratt til at Amnestyseksjoner og partnere i Tjekkia, Slovakia og Polen har kunnet motta støtte fra de såkalte EØS-midlene.

Takket være TV-aksjonen vil Amnesty i Norge *fortsette å være en vesentlig økonomisk bidragsyter til MRU i Amnesty International* fram til utgangen av 2017. Amnesty i Norge bidro også med midler til AI Kenyas undervisningsarbeid i 2012 og 2013 og til gjennomføringen av det internasjonale forumet for Amnestys MRU-nettverk i Senegal i juni 2013.

Som et ledd i arbeidet med det internasjonale senteret har Amnesty i Norge *jobbet for at MRU blir en integrert del av Amnesty arbeid for sosial endring*. Det er også forutsett at Amnesty i Norge skal påta seg mer av koordineringen av dette gjennom sentret. I perioden ble det besluttet at Amnesty i Norge skal i en treårsperiode huse og finansiere den nyopprettede stillingen *Program Director Human Rights Educations*.

For å *være pådriver for menneskerettighetsundervisning i det norske skoleverket og medvirke til at menneskerettigheter blir innarbeidet i undervisningsplanene* har vi gått gjennom læreplanene for alle skoletrinn og identifisert hvor kompetansemålene handler om menneskerettigheter. Samarbeidet med Salaby og Gyldendal ble videreført i perioden.

Demokrati- og organisasjonsutvikling

Det ble vedtatt som en del av seksårstrategien at vi skal *styrke demokratiet gjennom økt deltakelse i beslutningsprosesser, og en gjennomgang av organisasjonsdemokratiet i organisasjonen*. Som oppfølging av gjennomgangen av organisasjonsdemokratiet som ble presentert ved landsmøtet 2013 og landsmøtevedtaket ORG5/2013 ble en utredning av muligheten for gjennomføring av elektronisk stemmeavgivning gjennomført. Resultatet vil presenteres på landsmøtet 2014.

Elementer av dette delmålet diskuteres også i organisasjonsutviklingsprosjektet som også presenteres på landsmøtet 2014. Etter at disse vedtakene er gjort vil det bidra til å følge opp målet om å *trekke flere medlemmer og andre med kompetanse inn i beslutningsstrukturene*. I inneværende periode har de regionale medlemsmøtene bidratt til å inkludere medlemmene i både nasjonale og internasjonale beslutningsprosesser. Spesielt forslaget til policy om sexarbeid ble grundig diskutert og medlemmenes innspill integrert i styrets tilbakemelding til den internasjonale bevegelsen.

Når det gjelder å *bidra til bygging av kompetanse blant medlemmer, ledere og ansatte* har det vært gjennomført en del tiltak. Utvalgte ungdomsmedlemmer har gjennomgått prosjektlederkurs for å sikre god og vedvarende aktivisme i regionene, og *Nordic Youth Conference* blir arrangert årlig. Medlemmer har også vært invitert til opplæring i tematikkene knyttet til høydepunkt, og flere grunnleggende innføringskurs i menneskerettigheter har vært gjennomført i alle regionene. Utvalgt ansatte har gått prosjektlederkurs og ledergruppen har samlet gjennomført en kursrekke for lederutvikling. Styret besluttet å inkludere en ungdomsdelegat til det internasjonale rådsmøtet som ble avholdt i august 2013. Dette medlemmet ble valgt etter en åpen søknadsprosess.

Amnesty i Norge har vært svært aktive i å *bidra til å gjennomføre Amnestys internasjonale prioriteringer ved å styrke «One Amnesty»-tenkningen lokalt, nasjonalt og internasjonalt*. Internasjonalt er det viktig å merke seg at Rune Arctander nå er nestleder i det internasjonale

styret, og tidligere styreleder Kristin Høgdaahl er medlem av den internasjonale nominasjonskomiteen.. Amnesty i Norge har lojalt fulgt de internasjonale prioriteringene og latt dem styre så vel ressursallokeringen som aktivitetene nasjonalt og lokalt.

Det ovennevnte har også bidratt sterkt til å oppnå målsetningen om å *være en aktiv deltaker og premissleverandør i Amnesty Internationals internasjonale arbeid*. Vårt tidligere nevnte engasjement i MRU har også bidratt sterkt til dette.

For å *styrke organisasjonens åpenhet i alle ledd* blir dagsorden og referat fra alle styremøter offentliggjort på amnesty.no. Vi har som sagt invitert medlemmene med i utformingen av deler av vårt arbeid. Vi er også åpne med regnskap og rapporter og andre sider ved vår virksomhet. Likevel mener styret at vi kan «åpne opp» enda mer og invitere medlemmer og andre ytterligere inn i planlegging og aktiviteter.

Når det gjelder å *inkludere unge mennesker på alle nivåer i organisasjonen, nasjonalt og internasjonalt*, har landsmøtet valgt et «ungt» styre, vi har stimulert ungdommen i organisasjonen ved å ha ulike årlige møter rettet mot ungdom og jobbet for det samme internasjonalt.

Styret innser at vi må gjøre mer for å *arbeide for at deltakelsen på alle nivåer i organisasjonen avspeiler samfunnet, dvs. både kjønnsfordeling og representasjon av det etniske mangfoldet i Norge*. Når det gjelder kjønnsfordelingen i styre og sekretariat er denne tilfredsstillende, men vi har enda et stykke å gå når det gjelder å gjenspeile det etniske mangfoldet som finnes i landet. Arbeidet for å sikre et integrert kjønnsperspektiv ved sekretariatets arbeid ble igangsatt i perioden.

A ha en effektiv organisasjonsmodell både blant frivillige og ansatte som ivaretar hensynet til et godt arbeidsmiljø er et løpende arbeid.

Mangfold

Amnesty i Norge har satt seg som mål å *reflektere mangfoldet i det norske samfunnet i alle ledd i organisasjonen og å engasjere nye grupper i befolkningen for å øke gjennomslagskraften for menneskerettighetene*. Vi har ikke igangsatt spesifikke tiltak for å nå disse målene i perioden. Vi kan heller ikke dokumentere om det som har vært gjort av generelt aksjons- og informasjonsarbeid har bidratt i retning av å nå dette målet. Dette bør være et fokus for kommende styre i strategiperioden.

Å *jobbe for et gjennomgående kjønnsperspektiv i organisasjonens arbeid både politisk og organisatorisk* er et perspektiv som med hell kan trekkes enda tydeligere inn i vår vurdering av saker, aksjoner og kampanjer. Det foreligger planer om å få besøk av svensk seksjon og få innblikk i, og kanskje få «låne litt fra» deres omfattende arbeid med integrert kjønnsperspektiv høsten 2014. Dette vil gjelde både i egne kanaler (nett og trykte publikasjoner), i plan- og strategiarbeid og i organisering av og kunnskap hos egne medarbeidere.

Teknologi

Landsmøtet påla styret å *utforske og investere i teknologi for å: Styrke kommunikasjon internt og eksternt, styrke deltakelsen til aktivister og de vi jobber sammen med, styrke Amnestys demokrati, styrke nettverksbygging og dialog i alle ledd, styrke økonomisk vekst og vekst i aktivisme*.

Det har vært gjort investeringer i nettsidene og i våre sosiale medier-kanaler for å nå disse målene. Resultatet av utredning om muligheten for gjennomføring av elektronisk stemmegivning blir presentert for landsmøtet 2014. I 2013 var det stort fokus på utvikling av funksjonalitet og implementering av rutiner i vårt system for medlemskommunikasjon. MinSide ble lansert i 2014, og påmeldingene til landsmøtet ble for første gang håndtert elektronisk via denne portalen.

I våre investeringer har vi prioritert løsninger som sentrale ledd i organisasjonen har valgt, og vi har kommet med innspill internasjonalt for å bidra til *teknologiske løsninger som styrker «one Amnesty» tenkningen*. Når dette ikke har ført til teknologioverføring fra Amnesty i Norge til andre ledd i organisasjonen skyldes det i stor grad at organisasjonen ikke har vært moden for dette. Dette kan likevel fortsatt utnyttes av andre i framtiden.

Som nevnt tidligere har vi prioritert å *ligge i front på bruk av teknologi for å oppnå effektiv aktivisme*. Dette har bidratt til at vi er svært aktive i sosiale medier og at vi har utviklet en mobil nettplattform. Et prosjekt for en aktivismedatabase på nett er i gang.

Vekst

Inntektene sank med 2,2 % fra 2011 til 2012, fra 67,5 millioner til 66 millioner. Dette var forutsett på grunn av *TV-aksjonen 2012* som gikk noe utover ordinær fundraising aktivitet. *Inntektene* økte med 4,4 % fra 66 millioner i 2012 til 68,9 millioner i 2013. Tallene for 2014 peker i riktig retning og per andre kvartal ligger vi godt foran budsjett. Prognosen for 2014 er inntekter på 73.5 millioner. Dette er i såfall en vekst på 6,7 % fra 2013.

I perioden har antall støttespillere holdt seg stabil og per andre kvartal 2014 er antallet støttespillere 113 000 fordelt på 58 500 *medlemmer* og *givere* og 66 600 *sms-aktivister*. I perioden har det blitt implementert et *oppgraderingsprogram som sikrer merinntekter* fra eksisterende støttespillere. Dette dreier seg om økt månedlig beløp fra medlemmer som støtter oss på Avtalegiro, samt en *prisjustering* på SMS foretatt 1.5.2014.

Face2face verving har i hele perioden vært den viktigste vervekanalen, både for å skaffe nye medlemmer og nye sms-aktivister.

Når det gjelder annen fundraising så har vi fortsatt et outsourcet lavterskelprogram (kunst og Amnesty supporter produkter) mot næringslivet. MRU avtalen med Hydro er opprettholdt, mens avtalen med Statoil er endret og støtten redusert. Arbeidet med store givere er foreløpig nedprioritert. Samlet sett har annen fundraising holdt seg stabilt på budsjett i perioden.

Strategisk fordeling

Landsmøtet ønsket at Amnesty i Norge skulle *følge opp globale prioriteringer i Amnesty International*. Styret mener dette er oppfylt for innværende periode. Amnesty i Norges handlingsplaner og budsjett har i sterk grad reflektert den Integreerte strategiske planen og de globale prioriteringene fra GPS.

Vi har også *økt vårt økonomiske og personmessige bidrag til den internasjonale bevegelsen*. Først og fremst har vi gitt et enormt økonomisk bidrag til bevegelsen ved å søke og motta TV-aksjonen 2012. Men vi har også gitt økonomisk støtte til det internasjonale budsjettet utover kontingenten fra midler som er samlet inn via vår vanlige virksomhet. Denne støtten, samt den toårige støtten til Al Kenya's arbeid med menneskerettighetsundervisning, støtten til paraplyorganisasjonen mot dødsstraff i Asia og finansieringen av International Centre for Human Rights Education (IHREC), har bidratt til å *støtte utviklingen av Amnesty International og den videre menneskerettighetsbevegelsen i det globale sør og øst*.

Amnesty i Norge fokuserer også på deltagelse på internasjonale Amnesty-møter hvor målet er erfaringsutveksling, opplæring og samarbeid.

Kunnskap

For å *sikre nødvendig organisasjons- og menneskerettighetskompetanse i organisasjonen* har sekretariatet jevnlig sendt sine medarbeidere på ulike kurs, seminarer og lengre utdanning på disse områdene. Medlemmer og aktivister har også muligheten til å delta på en rekke kurs og seminarer, både nasjonalt og internasjonalt.

Vi har kunnet *dra nytte av kompetansen og erfaringen til medlemmene* i flere sammenhenger. Både i forbindelse med kampanjer og annet har dette vært av avgjørende betydning i utformingen av aktiviteter og innhold.

Gjennom vårt utvidete internasjonale samarbeid blant annet på innsamling, kampanje og informasjon har vi vært med på å *bidra til kunnskapsoverføring og kunnskapsutvikling gjennom arbeidet med «One Amnesty»*. Dette arbeidet kommer bare til å øke i fremtiden ettersom denne tanken styrkes i organisasjonen.